

Jacke Sjödin

En rödtopp har ordet

Då och då skär jag bort en bit av mig själv. Det kan vara en liten konstig fläck på foten eller någon knöl eller mindre pucker av något slag. Min fru brukar hjälpa mig med kontroller emellanåt genom att trycka upp mig naken mot en vägg och nagelfara min blekfeta kropp på jakt efter eventuella konstigheter. (Det är för övrigt endast i det avseendet hon trycker upp mig naken mot väggar...) Det är förstås en aning förnedrande, men det får jag leva med.

Jag är nämligen pigmentpucko.

Jag är rödhårig, blek som en albyl som tvättats i klorin, och om jag råkar få lite sol på det där blekfeta blir jag grisrosa och får en svidande sveda. Då blir det till att smörja in sig i yoghurt och sova som en häst - stående.

Numera är det på det rent sociala planet inga större problem att vara pigmentpucko, men det kunde vara lite tungt i yngre dagar. Och då var rödhårigheten huvudproblemet. Idag är jag 43 år, och det mesta av mitt hår har ramlat av. (Det blir ju så i den här åldern att håret på huvudet faller av, medan det i näsan och öronen växer som i någon jädra handelsträdgård.) Men när jag var yngre var det tungt emellanåt.

Det finns nämligen framför allt två kategorier av människor som bryr sig om rödhåriga smågrabbar: Gamla tanter och huliganer. Dessa två grupper har diametralt skilda uppfattningar om hur man ska behandla den unge gossens rödskim-

rande kalufs. Tanterna ska ideligen klappa på skulten och säga: "Men herreguuuuud vad vackert här du har pojk", medan huliganerna i allmänhet vill slå den rödhårige. I min barndom undrade jag ofta varför det inte kunde vara tvärtom det där.

För en ung, blodtörstig våldsverkare tycks alltså en rödhårig 10-åring vara vad antilopen är för den utsultne lejonhannen. För äldre damer förefaller den rödhårige vara vad kramdjuret är för det ensamma barnet. Ärligt talat vet jag inte vad jag tyckte sämst om - tanternas knotiga fingrar genom lockarna eller ligisternas stenhårda nävar genom näsbenet.

Jag tyckte nog i alla fall att våldsmännen var att föredra. Det är för en 10-åring mindre förnedrande att bli nitad av en bärsärk än klappad av en tant. Och dessutom visade sig huliganerna ha mer varierade trakasserier än tanterna. Inte minst vad gällde förmågan att komma på liknelser till min gyllene kalufs. Tanterna tjuvtratte mest om guld och solstrålar, medan våldsverkarna i nio fall av tio nyttjade elden som sitt verbala knogjärn. De petade mig i skallen och låtsades bränna sig. De hällde vatten på huvudet på mig samtidigt som de fräste: "Pssssssssssss!" I skolans matsal kunde någon kvicktänkt skitstövsel sätta korven på en pinne och ställa sig bakom mig för att grilla, och så vidare. Och givetvis hittade de på många kluriga namn, typ: "Flamman", "brandmannen", "eldkastaren" eller - sedan jag passerat 18

cm - "skyskrapan brinner".

Som rödhårig är man - kort sagt - lovligt byte. Rödhåriga utgör en klar minoritet av eleverna på en skola, och därför är det uppenbarligen helt okej att fullständigt oprovocerat häva ur sig någon fyndig elakhet eller utföra någon taskig handling. Samma sak gäller självklart andra minoriteter som invandrare, handikappade, homosexuella, flintskalliga, låghalta, feta, smala, stornästa, etc, etc. Och förhållandena gäller ofta i alla åldrar, på alla platser.

Därför är jag glad att jag är (var) rödhårig. För trots att jag i ärlighetens namn var väldigt lindrigt utsatt för trakasserier som barn, så lärde jag mig att aldrig någonsin sälla mig till eller följa en korkad majoritet.

Något som en minoritet av folket tycks ha lärt sig.

Jacke Sjödin, före detta (röd-)hårig